

Nämndspecifik utbildning ÄON

tyresö kommun

Lagstiftning ÄON arbetar utifrån

- 1) Kommunallagen, KL (regeringsformen)
- 2) Allmän förvaltningsrättslig lagstiftning som förvaltningslagen och offentlighets- och sekretesslagen samt GDPR, samt tjänstefelstagstiftningen
- 3) Lagstiftning som speciellt reglerar kommunens skyldigheter på ÄON:s område
 - Socialtjänstlagen, SoL
 - Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS
 - (Hälso- och sjukvårdslagen, Färdtjänst, Lagen om bostadsanpassningsbidrag

Jäv i nämnder

En förtroendevald är jävig, om

1. han eller hon eller någon närstående är **part** i ärendet eller annars kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,
2. han eller hon eller någon närstående är eller har varit **ställföreträdare eller ombud** för en part i ärendet eller för någon annan som kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,
3. ärendet rör **tillsyn** över sådan kommunal verksamhet som han eller hon själv är knuten till, eller
4. det finns någon annan särskild omständighet som gör att hans eller hennes opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas. (6 kap 28 § KL)

Jäv i nämnder forts

- Om det är uppenbart att frågan om opartiskhet saknar betydelse ska nämnden bortse från frågan om jäv
- Den som är jävig ska själv uppge det
- Den som är jävig i ett ärende hos en nämnd får inte delta eller närvara vid handläggningen av ärendet. Den förtroendevalde får dock vidta åtgärder som inte någon annan kan utföra utan att handläggningen försenas avsevärt.
- Har det uppkommit en fråga om jäv mot en förtroendevald och har någon annan inte trätt i dennes ställe, ska nämnden snarast besluta i jävsfrågan. Den som jävet gäller får delta i prövningen av jävsfrågan endast om nämnden annars inte är beslutsfär och någon annan inte kan tillkallas utan olägligt uppskov

Se 6:29-30 kommunallagen

Förvaltningslagen

- Innehåller regler om hur ärenden ska handläggas och hur beslut ska fattas
- En enkel grundregel att *utgå* från är att förvaltningslagen generellt gäller vid prövning av individärenden
- Lagen är subsidiär i förhållande till annan lagstiftning vilket gör att grundregeln är att kommunallagens bestämmelser i samma fråga går först.

Exempel; När ni beslutar vid ett nämndsammanträde görs det i de former som regleras i kommunallagen. Förvaltningslagens bestämmelser "fyller ut" dessa i förhållande till ärenden som överklagas med förvaltningsbesvär

Förvaltningslagen, några punkter som är viktiga för er

- Vi har en skyldighet att upprätthålla objektivitet och legalitet i vår handläggning av ärenden
- Vi har en långtgående (men inte oändlig) serviceskyldhet gentemot den enskilde. Vi ska se till att handläggningen av ett ärende är så enkel, snabb och kostnadseffektiv som möjligt, utan att rättssäkerheten eftersätts.
- Den enskilde har rätt till tolk och översättning av handlingar (när vi bedömer att behovet finns).
- Den enskilde har rätt till beslut och motivering av beslut i ett ärende, före beslut ska kommunikering ske och den enskilda ska få ta del av det som tillförs ärendet. Överklagandetiden är tre veckor. Om handläggningen tar för lång tid kan rätten förelägga oss att fatta beslut.

Tjänstefel

- En person som i sin tjänst utför uppgifter, vilka innebär *myndighetsutövning*, och medvetet eller av oaktsamhet *åsidosätter vad som gäller för uppgiften*, kan göra sig skyldig till *tjänstefel* (BrB 20:1).
- Myndighetsutövning = Ett beslut eller annan åtgärd som fattas av en myndighet och som är ett uttryck av makt över en medborgare.

Det är endast "utövning av befogenhet att för enskild bestämma om förmån, rättighet, skyldighet, disciplinär bestraffning eller annat jämförbart förhållande" som räknas som myndighetsutövning. Myndighetsutövning kan bestå av både gynnande och betungande beslut.

Offentlighetsprincipen

- Förhandlingsoffentlighet

Gäller vid domstolsförhandlingar och vissa sammanträden som kommunfullmäktige och offentliga nämndsammanträden

- Handlingsoffentlighet

Regler om allmänna handlingars offentlighet

- Meddelarfrihet

Rätten att meddela uppgifter till media

Handlingsoffentlighet

- Handlingar som är inkomna till oss eller upprättade hos oss är generellt sett allmänna handlingar. Vi måste ha dem ordnade och vi har arkiveringsskyldighet.
- Utgångspunkten är att allmänna handlingar är offentliga och ska lämnas ut på begäran
- Allmänna handlingar kan omfattas av sekretess som regleras i OSL
- Enligt 25 och 26 kapitlet OSL omfattas de handlingar som ni kommer i kontakt med i individärenden generellt av stark sekretess till skydd för den enskilde. Man kallar det hälso- och sjukvårdssekretess samt socialtjänstsekretess.

Meddelarfrihet

- Meddelarfrihet, dvs frihet (inte skyldighet) att lämna uppgifter för publicering finns, dock inte i förhållande till uppgifter om enskilda som skyddas av regler om socialtjänstsekretess eller hälso- och sjukvårdssekretess.
- Till meddelarfriheten hör ett efterforskningsförbud och skydd mot repressalier
- En enkel utgångspunkt för er är att ni har meddelarfrihet i förhållande till uppgifter om kommunens verksamhet men i inte i förhållande till enskildas förhållanden. Meddelarfriheten är dock också inskränkt i förhållande till frågor som rör säkerhetsskydd, till skydd för "det allmänna).

Prövning vid begäran om utlämnande av handling

Tre steg

1. Är handlingen en allmän handling?
2. Omfattas uppgifter i handlingen av sekretess?
3. Finns det bestämmelser om undantag från sekretess?

Handlingar som lämnas till er som företrädare för nämnden ska lämnas till förvaltningen!

Begäran om att få ut uppgifter i handlingar som lämnas till er ska lämnas till förvaltningen!

Särskilt om handlingar som kommer till er som förtroendevalda

- Handlingar som inkommer till den e-post som ni har hos kommunen, sms som inkommer till kommunens telefonnummer samt andra handlingar som kommer till er som företrädare för kommunen är *kommunens handlingar* (generellt sett).
Observera att de omfattas av regler om diarieföringsskyldighet, arkiveringsskyldighet, regler om utlämnande mm, ta stöd av förvaltningen vid behov.
- Handlingar som inkommer till er via privata kanaler som skickas till er i egenskap av företrädare för nämnden omfattas också av reglerna ovan.
- Ett gott råd är att skaffa sig system för att kunna skilja mellan handlingar som kommer in i era olika roller som enskild, som företrädare för kommunen och som företrädare för ert parti,

Socialtjänstlagen

Målsättning (SoL 1;1):

Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

Exempel på ärenden hos ÄON som handläggs utifrån socialtjänstlagen

- 1) Stöd till äldre människor (SoL 5:4-6)
 - Ett värdigt liv, aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap
 - Goda bostäder, stöd och service
 - Särskilda boendeformer
- 1) Stöd till människor med funktionshinder – utom den socialpsykiatri som ASN har hand om (SoL 5:7 – 5:8a)
- 2) Stöd till personer som vårdar och stödjer närstående - närstående kan vara långvarigt sjuk äldre eller person med funktionshinder, SoL 5:10)

Stöd enligt socialtjänstlagen är alltid frivilliga insatser.

Lag om stöd och servicet till vissa funktionshindrade LSS

LSS innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer:

- med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd,
- med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
- med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

LSS, viktiga bestämmelser

Verksamhet enligt LSS:

Ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet.
Målet skall vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

Vara av god kvalitet, bedrivs med respekt för den enskildes integritet och med respekt för den enskildes rätt till självbestämmande.

Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Insatserna är frivilliga, barn ska höras, enskild som är 15 år eller äldre
för sin talan själv om denne har förmågan.

Se vidare 5 - 8 a §§ LSS

LSS – insatser från kommunen

- Personlig assistans (om inte rätt till statlig assistansersättning)
- Ledsagarservice
- Biträde av kontaktperson
- Avlösarservice i hemmet
- Korttidsvistelse utanför det egna hemmet
- Korttidstillsyn för skolungdom
- Familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar
- Bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna
- Daglig verksamhet

LSS – särskilda uppgifter för kommunen

- Ska verka för att samordnade individuella planer samordnas
- Ska verka för att personer i som ingår i personkretsen får sina behov tillgodosedda och att de får tillgång till arbete/studier samt att fritids- och kulturutbudet blir tillgängliga för dem
- Ska informera om mål och medel för verksamheten
- Ska anmäla behov av god man till överförmyndaren
- Ska samverka med funktionshindersorganisationer
- Ska anmäla behov av assistans till Försäkringskassan, informera den som tagit emot beslut om att denne saknar rätt till assistansersättning om andra stöd och ska anmäla "fusk" med assistansersättning.
- Ska anmäla olämpliga tillståndshavare

Ytterligare uppgifter för kommuner

- Den som avser bosätta sig i en kommun har rätt till förhandsbesked samt planera och förbereda insatser som den enskilde har rätt till enligt förhandsbeskedet.
- Hur kommuner ska samverka med varandra och regionen är reglerad i LSS.
- Ska följa reglerna i LSS vid uttag av avgifter
- Ska dokumentera sin handläggning. Dokumentationen ska utformas med respekt för den enskildes integritet och gallras på sätt som anges i lagen.

.

Socialtjänstlagen, LSS och barnkonventionen

FN:s barnkonvention är tillämplig lag i Sverige.

Vid beslut (som gäller barn) enligt de båda lagstiftningarna ska vad som är bäst för den unge vara avgörande.

Den unge ska också ges möjlighet att yttra sig och inkomma med synpunkter så långt det är möjligt.

Viktigt att tänka på i förhållande till LSS och socialtjänstlagen är att barn med funktionsnedsättningar har samma rättigheter utifrån barnkonventionen som andra barn, vilket bland annat innebär en rätt till delaktighet vid ansökan om insatser och att insatserna ska ge möjlighet till delaktighet i samhället,

